

Hlubková analýza dopravních nehod

Publikováno: 9. 1. 2015

CDV

A. Úvod

Centrum dopravního výzkumu, v.v.i. provádí na území Jihomoravského kraje expertní multioborovou výzkumnou činnost, zaměřenou na podrobné zkoumání dopravních nehod, při nichž došlo ke zranění. Podstatou Hlubkové analýzy dopravních nehod je rozdělení výzkumné činnosti na tři základní etapy:

Místní šetření

Souhrn činností prováděných přímo na místě dopravní nehody, bezprostředně po jejím vzniku. Zahrnuje podrobná měření fyzikálních veličin, podrobné ohledání dopravní techniky, ohledání dopravního prostoru a psychologický rozhovor. Výstupem místního šetření je kompletně vyplněná databáze, která je vstupem pro další následné činnosti. Při dopravní nehodě dvou osobních vozidel s jedním zraněným účastníkem je v terénu získáno cca 1200 jednotlivých údajů.

Ohledání vozidel v akreditované laboratoři (LDZDN)

CDV, v.v.i. akreditovalo v letošním roce Laboratoř dopravního značení a dopravních nehod. V této specializované laboratoři je možné provádět podrobná ohledání dopravní techniky nad rámcem místního šetření.

Analýza dopravní nehody.

Souhrn expertních činností vedoucích k podrobné analýze dat získaných při místním šetření. Zahrnuje analýzu dopravního prostředí, matematickou analýzu nehodového děje, rekonstrukci dopravní nehody v SW prostředí, analýzu lidského faktoru, analýzu zranění, syntézu poznatků a doporučení a návrhy.

B. Výstupy Hlubkové analýzy dopravních nehod

- Hlavním výstupem je rozsáhlá databáze dopravních nehod, která obsahuje data o bezmála 700 dopravních nehodách zkoumaných metodami Hlubkové analýzy dopravních nehod:

šlábní data	právní číslo	01-0055	účastník číslo	1	právo	2 - bez defektů	vodítkost spodní hrany...	30	vodítkost spodní hrany...	999 - neznámo	vodítkost spodní hrany...	30	vodítkost spodní hrany...	999 - neznámo
technická data	rozměr pravé přední pneu...	205/55 R 16	všechny pneu jsou stejné...		šlábní pneu na nápravě?		šířka pravé přední pneu...	205	poměr výšky-šířky pravé pneu...	50	konstrukce pravé přední pneu...	R	průměr disku pravého předního kola...	16
výhled	index nosnosti pravého...	999 - neznámo	rychlostní index pravého...		typ pravé přední pneumatky...	3 - letní pneumatka...	dotáčecí test pravého...		tyden výroby pravé pneu...	99 - neznámo	rok výroby pravé přední pneu...	9999 - neznámo	hloubka dezénu vpravo...	999 - neznámo
výhled	tisk v pravé přední pneu...	999 - neznámo	právní předpis...		posádkový příložit. tisk, p...	99 - neznámo	posádkový příložit. tisk, z...	99 - neznámo	rozměr pravé zadní pneu...	205/55 R 16	šířka pravé zadní pneumatky...	205	poměr výšky-šířky pravé pneu...	50
výhled	konstrukce pravé zadní pneu...	R	průměr disku pravého zadního kola...	16	index nosnosti pravého zadního pneu...	999 - neznámo	rychlostní index pravého zadního pneu...		typ pravé zadní pneumatky...	3 - letní pneumatka...	dotáčecí test pravého zadního pneu...		tyden výroby pravé zadní pneumatky...	99 - neznámo
výhled	rok výroby pravé zadní pneumatky...	9999 - neznámo	hloubka dezénu vpravo zadního kola...	68	tisk v pravé zadní pneumatce...	999 - neznámo	právní předpis...	2 - bez defektů	rozměr levé zadní pneumatky...	205/55 R 16	šířka levé zadní pneumatky...	205	poměr výšky-šířky levé zadní pneumatky...	50
výhled	konstrukce levé zadní pneumatky...	R	průměr disku levého zadního kola...	16	index nosnosti levého zadního pneu...	999 - neznámo	rychlostní index levého zadního pneu...		typ levé zadní pneumatky...	3 - letní pneumatka...	dotáčecí test levého zadního pneu...		tyden výroby levé zadní pneumatky...	6 - 6. týden
výhled	rok výroby levé zadní pneumatky...	2014	hloubka dezénu vpravo zadního kola...	67	tisk v levé zadní pneumatce...	27	levý předpis...	2 - bez defektů	rozměr levé přední pneumatky...	205/55 R 16	šířka levé přední pneumatky...	205	poměr výšky-šířky levé přední pneumatky...	50
výhled	konstrukce levé přední pneumatky...	R	průměr disku levého předního kola...	16	index nosnosti levého předního pneu...	999 - neznámo	rychlostní index levého předního pneu...		typ levé přední pneumatky...	3 - letní pneumatka...	dotáčecí test levého předního pneu...		tyden výroby levé přední pneumatky...	6 - 6. týden
výhled	rok výroby levé přední pneumatky...	2014	hloubka dezénu vpravo předního kola...	56	tisk v levé přední pneumatce...	23	levý předpis...	2 - bez defektů	rozměr pravé přední pneumatky...	3 - Mchelin	model pravé přední pneumatky...	Energy saver	výrobce pravé přední pneumatky...	3 - Mchelin
výhled	konstrukce pravé přední pneumatky...	Energy saver	výrobce levé zadní pneumatky...	3 - Mchelin	model levé zadní pneumatky...	Energy saver	výrobce levé přední pneumatky...	3 - Mchelin	model levé přední pneumatky...	Energy saver	zabíjení rákosového prostoru...	9999 - neznámo	zabíjení prostoru pro cestující...	150
výhled	zabíjení rákosového prostoru...	9999 - neznámo	zabíjení prostoru pro cestující...	150	zabíjení prostoru pro cestující...	150	zabíjení prostoru pro cestující...	150	zabíjení prostoru pro cestující...	150	zabíjení prostoru pro cestující...	150	zabíjení prostoru pro cestující...	150
výhled	zabíjení prostoru pro cestující...	150	zabíjení prostoru pro cestující...	150	zabíjení prostoru pro cestující...	150	zabíjení prostoru pro cestující...	150	zabíjení prostoru pro cestující...	150	zabíjení prostoru pro cestující...	150	zabíjení prostoru pro cestující...	150

Obr. 1 - Ukázka části vyplněné databáze

- Velmi důležitým výstupem Analytické části je rekonstrukce dopravní nehody v SW prostředí včetně matematické analýzy rychlostí a drah:

Obr. 2 - Ukázka závěrečné fáze rekonstrukce dopravní nehody v SW Virtual Crash

- Při ohledání dopravní techniky v laboratoři se provádí skenování deformací vozidla laserovým 3D skenerem. Při porovnání s referenčním vozidlem pak získáme přesné rozměry deformací.

Obr. 3 - Fotografická interpretace 3D modelu havarovaného vozidla

- Dalšími výstupy jsou např. návrhy doporučených opatření ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu a podněty a doporučení pro výchovu řidičů. Rozsah zjišťovaných dat nad rámec základní metodiky Hloubkové analýzy dopravních nehod je konfigurovatelný na přání konkrétního zákazníka.

C. Význam Hloubkové analýzy dopravních nehod a možnosti

využití

Význam Hlubkové analýzy dopravních nehod vnímat ve třech základních rovinách:

1. Vědecký význam

Množství získaných dat umožňuje provádět pokročilé analýzy, statistické výstupy a nabízí celou řadu vědeckých aplikací, včetně podrobných analýz lidského faktoru. Výstupy z Hlubkové analýzy dopravních nehod jsou využívány další projekty v rámci ČR (TAČR - výzkumy zranitelných účastníků dopravy), i EU (poskytujeme data do databáze iGLAD (Initiative for the Global Harmonisation of Accident Data), dotazník EU ohledně využití pneumatik, apod.

2. Lidský význam

Součástí týmu specialistů je vždy psycholog s výcvikem v krizové intervenci. Jeho primárním úkolem je poskytnout krizovou intervenci a psychologickou pomoc osobám na místě dopravní nehody. Psycholog Centra dopravního výzkumu, v.v.i. je přítomen u každého výjezdu a může tak pomoci v případech, kdy IZS a PČR na místě své psychology nemají.

3. Společenský význam

Hlubková analýza dopravních nehod má význam pro společnost, protože aktivním využitím jejích výstupů chceme dosáhnout nižší nehodovosti v souladu s Národní strategií bezpečnosti silničního provozu 2011 - 2020, vyhlášenou Vládou ČR usnesením č. 599 ze dne 10. 8. 2011.

Hlubková analýza dopravních nehod má mnoho možných využití:

- Lze jí získávat rozsáhlé poznatky o vozidlech, které lze poté aplikovat do vývoje nových aktivních i pasivních bezpečnostních prvků.
- Lze ji aplikovat do lékařského výzkumu, ať už např. při sledování interakcí mezi lidským tělem a prvky vozidla při nehodovém ději, tak i při zdokonalování systému Triage (franc. „trier“ = vytřídit).
- Hlubková analýza dopravních nehod poskytuje celou řadu podnětů k úpravám dopravního prostoru, na základě analýz konkrétních dopravních nehod.
- Zkušenosti z Hlubkové analýzy dopravních nehod jsou využitelné pro tvorbu technických norem a legislativy jak na národní tak i evropské úrovni. Našich zjištění bylo využito mj. při tvorbě Nařízení evropské rady o technických kontrolách užitkových vozidel v EU.
- Výstupy z analýzy lidského faktoru jsou uplatnitelné při dopravní výchově řidičů, prevenci a výchově k bezpečnému chování na komunikacích.
- Výstupy Hlubkové analýzy dopravních nehod lze aplikovat do projektů zabývajících se určitými skupinami účastníků dopravních nehod, např. zranitelných účastníků (chodci, cyklisté nebo např. senioři, apod.).
- Hlubkovou analýzu dopravních nehod využívá Centrum dopravního výzkumu, v.v.i. jako jeden ze vstupů při vypracování znaleckých posudků v oblasti analýzy nehod.